

Yargıtay 9. HD E.2026/1982 K.2026/4004 (29.04.2026)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

9. Hukuk Dairesi 2026/1982 E. , 2026/4004 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 25. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2021/2153 E., 2025/2475 K.

DAVA TARİHİ : 02.11.2016

İLK DERECE MAHKEMESİ : İstanbul 31. İş Mahkemesi

SAYISI : 2016/478 E., 2020/499 K.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildi.

Davalı vekili tarafından temyiz incelemesinin duruşmalı olarak yapılması istenilmiş ise de 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 369/2 hükmü gereğince duruşma isteğinin miktardan reddi ile incelemenin dosya üzerinden yapılmasına karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalı ... (Belediye) bünyesinde dava dışı ... (...) sigortalısı olarak çalıştığını, davalı ... ile dava dışı Şirket arasındaki ilişkinin muvazaalı işleme dayandığı hususunun Çalışma ve ... Bakanlığı (Bakanlık) iş müfettişlerince dava dışı Şirket bünyesinde yapılan teftiş sonucunda düzenlenen 07.07.2014 tarihli ve 4687 sayılı muvazaa raporunda tespit edildiğini, davalının raporun iptali için İstanbul Anadolu 24. İş Mahkemesinin 2014/468 Esas sayılı dosyasında açtığı davada Bakanlığın tespit raporunun yerinde olduğunun tespiti ile davanın reddedildiğini, kesinleşmiş muvazaa olgusu nedeniyle müvekkilinin başlangıçtan itibaren davalı ... işçisi sayılarak geçmişe dönük ücret ve alacaklarının belirlenmesi gerektiğini ileri sürerek fark ücret, ikramiye ve toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; husumet itirazında bulunduklarını, dava dilekçesinde bahsi geçen muvazaa tespit raporunun iptaline ilişkin davanın kesinleşmediğini, bekletici mesele yapılması gerektiğini, davacının dava dışı Şirket çalışanı olduğunu, müvekkili Belediye ile dava dışı Şirket arasındaki ilişkinin geçerli asıl işveren alt işveren ilişkisi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini, zira söz konusu dava dışı Şirket ile yapılan ihalelerin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na (4734 sayılı Kanun) uygun şekilde yapıldığını ve ihale konusu işlerin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun (5393 sayılı Kanun) 67. maddesinde sayılan işlerden olduğundan üçüncü kişilere gördürülmesinde herhangi bir hukuka aykırılık bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; Yargıtayca onanarak kesin hüküm hâline gelen İstanbul Anadolu 24. İş Mahkemesinin 2016/130 Esas, 2017/432 Karar sayılı dosyasında verilen karar doğrultusunda, davalı ... ile dava dışı ... arasındaki asıl

işveren alt işveren ilişkisinin muvazaaya dayandığı ve davacının başlangıçtan itibaren Şişli Belediyesi işçisi sayılması gerektiği, bu nedenle davalı itirazına itibar edilmediği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; istinaf başvurularının ayrı ayrı esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Emsal dosyalarda davanın reddi yönünde karar verildiğini,
2. Muvazaa kabulünün hatalı olduğunu,
3. 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin (696 sayılı KHK) 1 26... . maddeleri uyarınca alt işveren işçileri kadroya geçirildiğinden muvazaa kavramından söz etmenin mümkün olmadığını, işçilerin bu dönem için 696 sayılı KHK kapsamında haklarından feragat ettiklerini,
4. Davacının sendika üyeliğinin sadece ...'ye bildirilmesinin yeterli olmadığını, Belediyeye bildirilmesi gerektiğini,
5. Davacının davasının kısmi dava niteliğinde olduğunu, ücret alacaklarına ilişkin taleplerinin zamanaşımına uğradığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davalının tarafı olduğu asıl işveren - alt işveren ilişkisinin kanuna uygun kurulup kurulmadığı, muvazaaya dayanıp dayanmadığı, bunun sonucu olarak da davacının dava konusu alacaklara hak kazanıp kazanmadığına ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.
2. İlk Derece Mahkemesi ve Bölge Adliye Mahkemesince Bakanlık İş Teftiş Kurulu Başkanlığınca düzenlenen 07.07.2014 tarihli ve 4687 sayılı muvazaa raporunun geçersizliğinin tespiti talebiyle açılan davada, davalı ... ile dava dışı Şirket arasındaki ilişkinin muvazaalı olduğuna dair tespitın Yargıtay onamasından geçerek kesinleştiği de belirtilerek davalı ... ile dava dışı Şirket arasındaki ilişkinin muvazaalı olduğu gerekçesi ile davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 2/7 hükmüne göre bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren alt işveren ilişkisi denilmektedir. Maddeye göre asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak 4857 sayılı Kanun'dan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur. Dolayısıyla asıl işveren alt işveren ilişkisinin geçerli olarak kurulabilmesi için iki işverenin bulunması, mal veya hizmet üretimine ilişkin bir işin varlığı ve asıl işin bölünerek alt işverene verilmesi hâlinde

işletmenin ve işin gereği ile teknolojik sebeplerle uzmanlık gerektirme unsurunun gerçekleşmiş olması gerekir. Sözü edilen bu hususların, aksi kanıtlanabilen adi kanuni karineler olduğu kabul edilmelidir.

Muvazaa ise 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiş olup tarafların üçüncü kişileri aldatmak amacıyla, kendi gerçek iradelerine uymayan, aralarında hüküm ve sonuç meydana getirmesini arzu etmedikleri, görünüşte bir anlaşma olarak tanımlanabilir. Muvazaada, taraflar arasında üçüncü kişileri aldatma kastı bulunmakta ve sözleşmedeki gerçek amaç gizlenmektedir. Muvazaa genel ispat kuralları ile ispat edilebilir. Bunun dışında işverenler arasında muvazaalı biçimde asıl işveren alt işveren ilişkisi kurulmasının önüne geçilmek amacıyla 4857 sayılı Kanun'un 2/8 hükmünde bazı muvazaa kriterlerine de yer verilmiştir. Maddenin sekizinci fıkrasına göre, asıl işverenin işçilerinin alt işveren tarafından işe alınarak çalıştırılmaya devam ettirilmesi suretiyle hakları kısıtlanamaz veya daha önce o işyerinde çalıştırılan kimse ile alt işveren ilişkisi kurulamaz. Aksi hâlde ve genel olarak asıl işveren alt işveren ilişkisinin muvazaalı işleme dayandığı kabul edilerek alt işverenin işçileri başlangıçtan itibaren asıl işverenin işçisi sayılarak işlem görürler. İşletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işler dışında asıl iş, bölünerek alt işverenlere verilemez.

5393 sayılı Kanun'un 14/1-(a) hükmünde esasen Belediyenin görev ve sorumlulukları düzenlenmiştir. Maddenin sözü edilen bendinin birinci cümlesinde "...yaptırır." ibaresi yer almakta ise de; genel idare esaslarına göre yürütülen kamu hizmetlerinin gerektirdiği görevlerden, asli ve sürekli nitelik taşıyanların memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülmesinin zorunlu olduğu hususu gözetildiğinde, maddede sayılan işlerin tamamının alt işverenlere verilemeyeceği açıktır. Kanun koyucu tarafından 14. maddede sayılan işlerden hangilerinin alt işverenlere verilebileceğine ilişkin sınırlamaya ise 5393 sayılı Kanun'un 67. maddesinde yer verilmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 67. maddesinde belirtilen asıl işlerin, 4857 sayılı Kanun'un 2. maddesinde belirtilen sınırlamalar olmaksızın alt işverenlere verilebileceği düzenlenmiş olup bu işlerin belediyenin asli işlerinden olmasına rağmen işletmenin veya işin gereği teknolojik sebeplerle uzmanlık gerektiren iş olup olmadığına bakılmaksızın üçüncü kişilere gördürülmesi mümkün kılınarak 4857 sayılı Kanun'un 2. maddesine istisna getirilmiştir.

Diğer yandan 11.09.2014 tarihli ve 29116 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6552 sayılı İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması ile Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun ile 4734 sayılı Kanun'un 62/1- (e) ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 8. maddesinde yapılan değişikliklerle personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmelerinin yapılabilmesine imkân tanınmıştır. Bu nedenle düzenlemenin yürürlüğe girdiği 11.09.2014 tarihinden sonra, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri bakımından kurulan asıl işveren alt işveren ilişkisinin, sırf işçi teminine dayalı olduğu gerekçesiyle geçersiz olduğunun kabulü mümkün değildir.

5393 sayılı Kanun'un 70. maddesinde de "Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usûllere göre şirket kurabilir." düzenlemesi yer almaktadır.

3. Belirtilen düzenlemeler dikkate alındığında; davalı Belediyenin görevi kapsamına giren somut davadaki işin hizmet alım sözleşmesi ile gördürülmesinin ve belediyelerce şirket kurulmasının yasal olarak mümkün olduğu; kurulan bu şirketlerden hizmet alımının kanuna aykırı olmadığı gibi bu hususun tek başına muvazaaya delil de teşkil etmediği sonuçlarına ulaşılmaktadır.

4. Bakanlık İş Teftiş Kurulu Başkanlığınca düzenlenen 07.07.2014 tarihli ve 4687 sayılı muvazaa raporu ve ekleri ile dosyamız içerisinde bulunmayan ancak Dairemiz incelemesinden geçen dosyalarda mevcut muvazaa raporunun ekindeki liste üzerinde yapılan incelemede; davacının ... İnşaat San. Tic. Ltd. Şti. ile ... arasında yapılan 27.06.2012 tarihli "Şişli İlçesi Dahilindeki Cadde, Sokakların ve Pazar Yerlerinin Süpürülmesi, Yıkanması, Çöp Toplama ve Taşıma İşine İlişkin Hizmet Alım Sözleşmesi" kapsamında çalışan işçilerin arasında olduğu, teftiş raporunda bu hizmet alım sözleşmesinin muvazaalı olmadığı kabul edildiği ve sözü edilen raporun kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Yapılan açıklamalara göre davanın reddine karar verilmesi gerekirken yeterli inceleme yapılmadan kısmen kabulüne karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

29.04.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.